ונתחדשה הלכה אינו והא איתמר יוצא דופן *ומי שיש לו שתי ערלות רב הונא ורב חייא בר רב חד אמר מחללין עליו את השבת וחד אמר אין מחללין, עד כאן לא פליגי אלא לחלל עליו את השבת אבל לשמנה ודאי מהלינן ליה? *הא בהא תליא, כתנאי יש יליד בית שנימול לאחד ויש יליד בית שנימול לשמנה, יש מקנת כסף שנימול לאחד ויש מקנת כסף שנימול לשמנה: יש מקנת כסף שנימול לא', ויש מקנת כסף שנימול לשמונה, כיצד: לקח שפחה מעוברת ואח"כ ילדה זהו מקנת כסף הנימול לשמונה, לקח שפחה וולדה עמה זו היא מקנת כסף שנימול לאחד ויש יליד בית שנימול לשמנה כיצד: לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה זהו יליד בית הנימול לשמנה רב חמא אומר ילדה ואח"כ הטבילה זהו יליד בית שנימול לאחד, הטבילה ואחר כך ילדה זהו יליד בית הנימול לשמנה ותנא קמא לא שני ליה בין הטבילה ואח"כ ילדה בין ילדה ואח"כ הטבילה דאע"ג דאין אמו טמאה לידה נימול לשמנה (אמר רבא) בשלמא לר' חמא משכחת לה יליד בית נימול לא', יליד בית נימול לח', מקנת כסף נימול לא', ומקנת כסף נימול לח': ילדה ואח"כ הטבילה זהו יליד בית שנימול לאחד, הטבילה ואח"כ ילדה זהו יליד בית שנימול לח', מקנת כסף נימול לשמנה כגון שלקח שפחה מעוברת והטבילה ואח"כ ילדה, מקנת כסף נימול לאחד כגון °שלקח זה שפחה וזה עוברה, אלא לת"ק בשלמא כולהו משכחת להו אלא יליד בית נימול לאחד היכי משכחת לה? א"ר ירמיה בלוקח שפחה לעוברה, הניחא *למ"ד קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, אלא למ"ד קנין פירות כקנין הגוף דמי מאי איכא למימר? אמר רב משרשיא בלוקח שפחה ע"מ שלא להטבילה: *תניא ר"ש בן גמליאל אומר כל ששהה ל' יום באדם אינו נפל שנאמר °ופדויו מבן חדש תפדה °שמנת ימים בבהמה אינו נפל שנאמר °ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן וגו' הא לא שהה, ספיקא הוי, מימהל

ונתחדשה הלכה. דמי שאמו טמאה לידה נימול בח' ולא אחר: **יוצא דופן.** שנקרעת אמו: **שתי ערלות.** שני עורות זה על זה* ואמרי לה שני גידין: **אבל לשמנה ודאי מהלינן.** ואע"ג דיוצא דופן אין אמו טמאה לידה: **הא בהא תליא.** וחילול שבת תלי במילה לח' דמי שנימול לח' דוחה שבת ומי שאינו נימול לח' אינו דוחה השבת דכי כתיב "וביום השמיני" דילפינן מיניה ואפילו בשבת, בנימול לח' כתיב: **כתנאי.** הא דרב אסי: ה"ג הא מילתא בשאלתות דרב אחאי* כיצד לקח שפחה (א) ואחר כך ילדה זהו מקנת כסף שנימול לשמונה לקח שפחה וולדה עמה זהו מקנת כסף שנימול לאחד לקח שפחה ונתעברה אצלו וילדה זהו יליד בית שנימול לח' רבי חמא אומר הטבילה ואחר כך ילדה זהו יליד בית שנימול לח' ילדה ואח"כ הטבילה זהו יליד בית שנימול לא' בשלמא לר' חמא משכחת לה יליד בית כדקתני מקנת כסף שנימול לשמנה כגון שלקח שפחה ואחר כך ילדה נימול לח' נמי כגון שלקח שפחה וולדה עמה אלא לת"ק כו' ובספרים שלנו כתיב נימול לאחד נמי כגון שלקח זה שפחה וזה עוברה ונראה בעיני דהא דלא גרים בשאלתות כגון שלקח זה שפחה וזה עוברה משום דקשיא ליה מאי דוחקיה לאוקמיה בשני לקוחות ולשטיי גירסא דסיפא מרישא דקתני לקח שפחה וולדה זהו מקנת כסף שנימול לח': **יש יליד בית שנימול לא'.** דתרי קראי כתיבי ביליד בית ומקנת כסף חד כתיב ביה ח' וחד לא כתיב ביה ח' (בראשית יז) "המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך" ולא מפרש ביה לח' ימים וכתיב (שם) "ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם יליד בית ומקנת כסף", ומסתברא דהאי דמפרש ביה לשמנה היינו היכא דדמי לישראל מעליא שנולד בביתו של ישראל משקנאו דדומיא "דלכם" בעינן דכתיב בההוא קרא "ימול לכם כל זכר" והדר "יליד בית ומקנת כסף" הלכך לקח שפחה מעוברת וילדה הרי זה מקנת כסף דגוף שלם הוא כשקנאו וקנאו שנימול לח' דדומיא "דלכם" הוא שנולד ברשותו של ישראל לקח שפחה וולדה עמה שכבר ילדתו ואע"פ שלא עברו עליו ח' ללידתו מלו מיד כדכתיב "המול ימול וגו'" דלאו דומיא "דלכם" הוא לקח שפחה ונתעברה אצלו לא הוי עובר "מקנת כסף" אלא יליד בית שנימול לח' דדומיא "דלכם" הוא ולקמיה מפרש יליד בית הנימול לאחד אליבא דת"ק: **רבי חמא אומר.** הטבילה לשם עבדות וחלה עליה שם תורת שפחת ישראל דנתחייבה בכל מצות שהאשה חייבת בהן והויא טמאה לידה זהו יליד בית שנימול לח': **ילדה והטבילה זהו יליד בית שנימול לאחד.** דכל שאין אמו טמאה לידה אין ממתינין לו לח' כרב אסי: **בשלמא לרבי חמא.** דשני בין הטבילה ואחר כך ילדה לילדה ואח"כ הטבילה: **משכחת לה.** כולהו: יליד בית נימול לאחד: ילדה ואח"כ הטבילה, יליד בית נימול לח': הטבילה ואח"כ ילדה ושניהם בשנתעברה אצלו דלא הוי מקנת כסף. מקנת כסף נימול לח': כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה לאחר שהטבילה. מקנת כסף הנימול לח': כגון שלקח זה שפחה וזה עוברה, דכיון דאין לבעל העובר חלק באמו לאו דומיא דלכם הוא ה"ה נמי דמצי לפלוגי במקנת כסף בין ילדה ואחר כך הטבילה בין הטבילה ואחר כך ילדה ולמימר מקנת כסף נימול לח' כגון שלקח שפחה מעוברת ועוברה וילדה ואחר כך הטבילה אלא רבותא אשמעינן דאפילו בהטבילה ואח"כ ילדה משכחת לה והא דשני מקנת כסף נימול לח' לרבי חמא מלת"ק ולא אמר כגון שלקח שפחה וולדה עמה משום דאם כן ילדה קודם טבילה היא ומאי איריא נולד קודם שלקחה אפילו נולד משלקחה נמי לרבי חמא נימול לח': **אלא יליד בית נימול לא' היכי משכחת לה.** הא ודאי דומיא דלכם הוא הואיל ולאו בטומאת לידה תליא לדידיה: **בלוקח שפחה לעוברה.** ואפילו מישראל דהוי' טמאה לידה שכבר טבלה לאו דומיא "דלכם" הוא הואיל ואין לו חלק באמו: **הניחא כו'.** פלוגתא דר"ל ורבי יוחנן בבבא בתרא (דף קלו:): **שלקחה על מנת שלא להטבילה.** דלא שייכא בה תורת חיובא דמצות כלל דלאו דומיא "דלכם" הוא אבל לטומאת לידה לא חיישינן בילדה ואח"כ הטבילה: **ופדויו.** בבכור אדם כתיב: **מבן חדש.** מדתלי בהכי שמע מינה עכשיו נתברר שהוא בן קיימא ולא קודם לכן: **הא לא שהה.** שלשים יום באדם ובבהמה ח' ימים ספיקא הוי הש"ס פריך עלה:

מימהל

כתנאי יש יליד בית כו'. תימה היכי משמע ליה מתוך הך ברייתא דרבי חמא תלי טעמא בטומאת לידה לעולם אימא לך דסבר יוצא דופן נימול לח' והאי דמצריך טבילה בשפחה משום דבענין אחר אינה חשובה גיורת עד שתטבול כדנפקא לן ביבמות בפרק החולץ (דף מו:):

כגון שלקח זה שפחה וזה עוברה. פירש בקונטרס דהוי מצי למימר כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה קודם טבילה אלא רבותא נקט דאפילו בטבלה ואח"כ ילדה משכחת לה מקנת כסף נימול לח' וקשה לר"י דא"כ ת"ק דלעיל ה"ל למינקט נמי הך רבותא ואמאי קאמר (ב) מקנת כסף נימול כו' אפילו לקח מעוברת נמי אלא שלקח זה שפחה וזה עוברה אלא ודאי לקח זה שפחה וזה עוברה הוי שפיר דומיא דלכם וכגירסת שאילתות דרב אחאי. נראה לר"י דגרס כגון שלקח שפחה וולדה עמה מיהו תימה לר"י דהוה מצי למינקט רבותא אפילו בלא ולדה עמה כגון שלקח שפחה מעוברת וילדה קודם טבילה וי"ל דניחא ליה למינקט כדקתני בברייתא במילתיה דת"ק ועוד אומר ר"י דמשום דהנך קראי נימול לאחד ונימול לשמנה דיליד בית ומקנת כסף כתיבי בפרשת לך לך הלכך ניחא לאשכוחינהו בכה"ג דשייך קודם מתן תורה דלא הוה טבילה ואע"ג דיליד בית נימול לא' לר' חמא לא משכחת לה אלא אחר מתן תורה בילדה ואח"כ טבלה מיהו כל מה שיכול לקיים לפני מתן תורה מקיים:

כגון שלקחה ע"מ שלא להטבילה. וכדמפר' ביבמות בפרק החולץ (דף מח:) דלוקח על מנת שלא לגיירו יכול להשהותו הרבה:

כל ששהה שלשים יום באדם וח' ימים בבהמה. אינן שוין דיום שמנה כלאחר שמנה כדמוכח לקמן דעבד להו עיגלא תילתא ביומא דשבעה וקאמר אי איתרחיתו עד לאורתא הוה אכלינן מיניה ויום שלשים כלפני שלשים כדתנן בבכורות בפ' יש בכור לנחלה (דף מט.) ואפילו רבי עקיבא דפליג לא קאמר אלא דמספקא אם הוא כלפני שלשים או כלאחר שלשים ולענין אבילות אפילו ר"ע מודה דהוה כלפני שלשים משום דהלכה כדברי המיקל באבל:

מימהל

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' שם הלכה יא טוש"ע א"ח סי' שלא סעיף ה וי"ד סי' רסו סעיף י:

לו ב מיי' שם הלכה ז סמג עשין כח טוש"ע י"ד סי' רסב סעיף ג וסימן רסו סעיף י:

לז ג ד מיי' שם הלכה ד ה סמג שם טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף א:

לח ה מיי' שם הלכה יג ופ"א מהל' יבום וחליצה הלכה כב ופ"ב מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה ו ופ"א מהל' אבל הלכה ו סמג עשין נה ועשין דרבנן ב טוש"ע י"ד סי' שמ סעיף ל וסי' שעג סעיף ד וסי' שעה סעיף ו וטוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף ד:

לט ו מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלכה ד (ופ"ג מהל' איסורי מזבח הלכה ח) סמג לאוין פה וקלג עשין קעת:

◆

רבינו חננאל

שמאי] אומרים מחללין ובה"א אין מחללין ודייק רבה מדברי ר' אליעזר הקפר מכלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין ואמר רבה אנא דאמרי כת"ק לדברי הכל ואקשינן על הדין דוקיא דרבה א"כ ר' אליעזר הקפר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן כלומר אם ת"ק אמר דברי הכל מחללין ור' אליעזר הקפר אמר כי ב"ה סבירא להו אין מחללין למה חלק על ת"ק. ת"ק אמר דברי הכל אין מחללין והוא עוד אמר כי בה"א אין מחללין והלכה כמותם. לא בא אלא לפרש טעמא דב"ש מה הוצרך לזה. והא בהדיא קיי"ל ב"ש במקום ב"ה אינה משנה פריק רבה דלמא ת"ק אמר לא נחלקו אלא בלהטיף ממנו דם ברית ור' אליעזר הקפר אמר לא נחלקו בזה אלא לחלל עליו את השבת נחלקו. וביקש רבה להעמיד דבריו כד"ה אליבא דתנא [קמא] ולא נתברר אבל עמדו דבריו כב"ה אליבא דר' אליעזר הקפר ונמצאו דבריו ודברי רב שאמר הלכה כת"ק דבר אחד. וקיי"ל הלכתא כרב באיסורי. ועוד רבה ורב יוסף הלכתא כרבה בר משרה קנין ומחצה הלכך כוותייהו עבדינן וקיי"ל דנולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית בחול שמא ערלה כבושה היא. ואם חל ח' שלו בשבת אין מחללין עליו את השבת וכן הלכה. ומעשה דרב ארא בר אהבה ברור הוא והזכירוהו בתלמוד א"י כלשון הזה. רב ארא בר אהבה איתיליד ליה חד בר (בן) [כי] מסמסם ביה מית רבי אבין אמר פצוע דכא נעשה ונתענה עליו ומת. גר שנתגייר כשהוא מהול אין לו תקנה אבל הוא בעצמו לא: **אמר** רבה אמר רב אסי כל שאמו טמאה לידה נימול לשמונה כו' מסתברא שלא בא רבה אלא למעט בן הנכרית שאין אמו טמאה לידה. אם יקנהו אין נימול לח' שבן בת ישראל ובן הגיורת ובן השפחה אמה טמאה לידה שכך שנינו בענין אשה כי תזריע בני ישראל בענין הזה. ואין הנכרים בענין הזה או בני ישראל אין לי אלא בני ישראל מניין לרבות את הגיורת ואת השפחה בין משוחררת ובין שאינה משוחררת ת"ל אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה כו' הא אפילו שפחה טמאה ומקשינן עלה וכל שאמו טמאה לידה נימול לשמונה ומי שאין אמו טמאה לידה אינו נימול לשמנה. והרי יוצא דופן שאין אמו טמאה לידה דתניא וילדה עד שתלד ממקום הולד פרט ליוצא דופן ר' שמעון אומר יוצא דופן הרי הוא כילוד וחייבין עליו קרבן ובלבד שהוא פטור מחמש סלעים ואתמר יוצא דופן ומי שיש לו ב' ערלות רב הונא ורב חייא בר רב חד אמר מחללין עליו את השבת וחד אמר אין מחללין עליו את השבת· עד כאן לא פליגי אלא לחלל עליו את השבת אבל ודאי לשמונה מהלינן ליה. ופרקי' הא בהא תליא האומר מחללין עליו את השבת סבר נימול לח' והאומר אין מחללין סבר אינו נימול לשמונה ואמרי דדברי רבה כתנאי זה התנא שאמר לקח שפחה ועוברה עמה נימול לח'. פי' קנה שפחה גויה ועוברה נמצא זה העובר מקנת כסף וקודם שיטבלנה עודה בגיותה ילדתו כיון שיגיע ליום שמיני חייב למולו ואע"פ שילדתו בגיותה שאינה טמאה לידה ואמר התנא זהו מקנת כסף הנימול [לשמונה]. דלא כרבה ורב אחא אמר ילדה כו'. קיי"ל דכולהו תנאי מא"י אינון לפיכך קרי להו רבי בר מתלת דוכתי. ואע"ג דתנאי אינון קרי להו רב. רב אבא בהאשה שנפלו לה נכסים. ורב אבא נמי בג' שאכלו כאחד. ורב חמא בהדא דוכתא. ורב אחא אמר ילדה ואח"כ הטבילה מאחר שאין אמו טמאה לידה אינו נימול לשמונה אלא ליום אחד כרבה. וזהו שאמר רבה לרב חמא דבעי טבילה משכחת לה יליד בית נימול לשמונה כגון שהטבילה ואח"כ ילדה. מקנת כסף נימול לשמונה כגון שלקח שפחה ועוברה עמה. וגם זו הטבילה ואח"כ ילדה ומפני מה לא פירש בה טבילה כיון שההפרש מקודם לזה בין הטבילה ואח"כ ילדה ובין ילדה ואח"כ הטבילה. (מימי) [מי] לא שמעת לה לקח שפחה ועוברה עמה. זהו מקנת כסף שנימול לשמונה. לקח

מסורת הש"ס

[עי' רש"י יבמות עב. ד"ה מי שיש לו]

[יבמות עב.]

[פרשת לך לך סימן ט]

[מגילה ו: נזיר יח: תמורה יח.]

ר"מ מ"ז

ב"ק פח: ע. ב"מ נו. ב"ב ג. קלו: קלז. יבמו' לו: [גיטין מז: מח. ערכין כו:]

[יבמות שם ודף פ:] נדה מד: [תוספ' פט"ז]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג הא מילתא וכו' כיצד לקח שפחה מעוברת ואח"כ וכו' שנימול לשמונה כגון שלקח שפחה מעוברת והטבילה ואח"כ ילדה: (ב) תוס' ד"ה כגון שלקח זה וכו' הך רבותא ואמאי קאמר לקח שפחה וולדה עמה זו היא מקנת כסף שנימול לאחד אפילו לקח מעוברת נמי:

◆

גליון הש"ס

גמ' שלקח זה שפחה וזה עוברה. עיין בשער המלך פי"ב מהל' נדה הלכה י ובקצות החושן סי' לט סעיף א ובספר כתובה בדף יא בתד"ה א"כ: שם שמנת ימים בבהמה. עי' מנחות דף לז ע"א תד"ה שומע אני:

רב נסים גאון

יצירה לט' ויצירה לז' רב הונא אמר נוצר לט' ונוצר לז' חי לח' אינו חי: **הניחא** למאן דאמר קנין פירות [לאו] כקנין הגוף דמי אלא למאן דאמר קנין פירות (לאו) כקנין הגוף דמי. ומחלוקת היה על זה בין ר' יוחנן ובין ריש לקיש ותמצא מחלוקתם בהרבה מקומות מן התלמוד במס' גיטין בפרק השולח גט לאשתו (דף מז) איתמר המוכר שדהו לפירות ר' יוחנן אמר מביא וקורא ריש לקיש אמר מביא ואינו קורא ר' יוחנן אמר מביא וקורא קנין פירות כקנין הגוף דמי ריש לקיש אמר מביא ואינו קורא קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ובבבא בתרא בפרק יש נוחלין (קלו) מכר הבן בחיי האב וכו' ובמס' יבמות בפרק החולץ (לו) כמו כן וזאת

יליד = שנתעברה בביתו של ישראל מקנת כסף

תת נושא
יליד בית
ומקנת כסף
נימולין לאחד
ולשמונה
מגנך

תת נושא (המשך)
חיפוש אחר
יליד בית
נימול לא'
אליבא
דרבנן

נושא
עד ל' יום
הולד
נגזר
ספק
נפל
ל' אין מחללין
עליו
את השבת
למולו